

Кристина Крънчева

БИЗНЕС ЕТИКЕТ

София, 2013

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Кристина Крънчева, автор, 2013
© Венцеслава Христова, илюстрации, 2013
© Издателство „Изток-Запад“, 2013

ISBN 978-619-152-198-2

КРИСТИНА КРЪНЧЕВА

БИЗНЕС ЕТИКЕТ

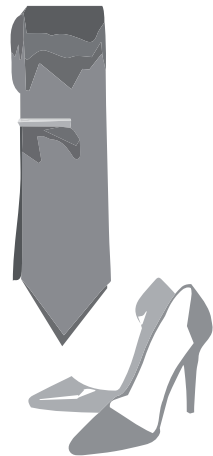
Книгата излиза с любезното съдействие на

Съдържание

Външен вид.....	7
Бизнес срещи.....	47
Етикет на маса.....	105
Етикет в офиса	143
Бизнес етикет по телефона.....	215
Бизнес кореспонденция	237
Бизнес пътувания.....	263
Подаръците	271
Международен бизнес етикет.....	289

ВЪНШЕН ВИД

Въведете код на облеклото във фирмата

Ръководя сериозна компания и държа служителите ми да изглеждат прилично. Аз самият ходя на работа с костюм и вратовръзка. В офиса обаче има колежки, които предпочитат екстравагантното облекло – много къси поли, силно вталени и деколтирани блузи и т.н. Неудобно ми е да им направя забележка. Как да постъпя?

Л.В., Ловеч

Професионалният външен вид е от огромно значение както за самата фирма, така и за всеки отделен служител. Начинът, по който се обличаме, говори много за нас – за нашата мотивация, цели, отношението ни към работата. В зависимост от професията, корпоративната култура на фирмата и задълженията на конкретния служител бизнес облеклото е различно. Неговият внимателен подбор обаче е задължителен. За традиционните професии на адвокати, банкери, финансисти, счетоводители се изисква традиционно бизнес облекло, състоящо се от консервативен тъмен костюм в класически стил. Посланието, което изпращате с такова облекло, е: авторитет, консервативност, компетентност.

За преподаватели, брокери на имоти, социални работници са подходящи дрехи, които подчертават компетентността на експерта, но в същото време не придават заплашителен вид. Добре избраното облекло за тези професии се състои от две части (пола и блуза или панталон и риза), без сако и от добро качество. Посланието, което изпращате по този начин, е на уверен, достъпен и интелигентен човек.

За сфери като реклама, мода, изкуство, журналистика облеклото е добре да бъде изразително. То трябва да се състои от три части, като за трета част изберете подходящ шал или интересни бижута за жените, а за мъжете – атрактивна вратовръзка. Посланието, което изпращате с подобно облекло е: креативност, уникалност, съвременност.

Какво трябва да се разбира под код на облеклото за деловата жена и деловия мъж:

Професионално бизнес облекло

За мъже и жени професионално бизнес облекло означава костюм. Бизнес костюмът винаги е инвестиция, която говори за имиджа, който желаете да изградите в професионална среда. Костюмът е добре да е тъмносин, тъмносив или черен. Райетата също са приети. Ризата е светла, най-добре бяла, чиста и изгладена, винаги с твърда яка.

За мъжете: вратовръзката трябва да е консервативна и никога крещяща.

За жените: дължината на полите трябва да е до коляното. Жените винаги носят чорапогащници и обувки с токчета, но не високи. Прическата трябва да е добре оформена, а ако косата е дълга, за предпочитане е да е прибрана. Бижутата трябва да са малки и най-важното – малко на брой.

Всекидневно бизнес облекло

За мъжете: Избягвайте ризи с ярки цветове. Тъмни панталони с памучни ризи с яки е препоръчителното облекло. За предпочитане са ризи с пастелни цветове и подходящи

към тях вратовръзки. Блейзерите се считат за удобно всекидневно бизнес облекло. През зимните месеци над ризите могат да се носят и едноцветни пуловери. Обувките и коланите е добре да са тъмни, а също и чорапите.

За жените: поли или панталони в комбинация с блузи. По-едри бижута са подходящи, стига да не преминават границата, стигайки до натруфеност. Обувките са с равни подметки или ниски токове. Съвсем разбираемо е неудобството на ръководителя да направи забележка на своя служителка, че полата е много къса или блузата – прозрачна. Ето защо най-добре е той да въведе код на облекло за всички служители, т.е. да направи списък с изисквания за него. Някои фирми имат такива списъци, които са част от вътрешните правила на компанията. В тях са изброени всички дрехи, забранени през работно време и на служебни мероприятия. Така на „нарушителите“ може да бъде обърнато внимание без някой да се чувства неудобно. Същото важи и за аксесоарите като гривни на глезена на крака, обици за мъжете и др.

Black tie изисква смокинг

Получих покана за прием в британското посолство в София. Какво означава R.S.V.P. и black tie? Какво да направя, ако съм възпрепятстван да присъствам?

Р.К., София

R.S.V.P. е съкращение на френския израз *Repondez s'il vous plait*, който в превод означава „моля, потвърдете“. Няма по-голямо разочарование за организаторите на събития и тържества от това да не получат потвърждение за присъствието или отсъствието на гостите. Организаторите планират количеството храна и напитки в зависимост от поканените

гости. Именно това е една от причините на някои тържества храната да е недостатъчна, а на други – да е прекалено много.

Щом сте получили покана и смятате да отидете на коктейла, приема или благотворителния бал, непременно потвърдете желанието си. Това се прави или по телефона (ако е изписан отдолу под R.S.V.P.), или изпратете кратко писмо на посочения адрес под R.S.V.P. Ако сте възпрепятстван, направете същото. Имайте предвид обаче, че не е достатъчно да кажете или да напишете „няма да присъствам“. Задължително трябва да посочите и приемлива причина, например „датата съвпада с планирана отдавна моя командировка“.

Има случаи, при които в деня на мероприятиято се оказва, че е невъзможно да присъствате, а сте потвърдили поканата. Тогава е препоръчително да се свържете лично с организатора на събитието (в случая с кабинета на британския посланик) и да се извините, като отново посочите ясна причина. Проява на лош вкус е да оставите секретарката ви да направи това вместо вас, недопустимо е изобщо да не се обадите.

Black tie означава смокинг според кода на облеклото за мъжете и официална вечерна рокля с дължина до или под коляното за жените (дълга рокля се слага само на мероприятия, на които се танцува). Ако сте мъж, нямате смокинг и не желаете да наемете за случая (има фирми, които предлагат тази услуга), тогава облечете черен или тъмносин костюм, обезателно с бяла риза и тъмна вратовръзка. Задължително е обувките, чорапите и коланът да са също черни.

Вечерният тоалет не бива да подчертава женския сексапил

Започнах нова работа и ме предупредиха, че сравнително често ще ми се налага да представям фирмата на коктейли и официални вечери с клиенти и партньори. В моя гардероб обаче няма вечерни тоалети. Бихте ли ме посъветвали какви дрехи трябва да си приготвя?

Р.Ч., София

Бизнес етикетът дава свобода на деловите жени да следват модните тенденции, но с едно условие – да бъдат умерени. Какъв вечерен тоалет ще предпочетете зависи от повода за събитието, на което сте поканени. За коктейли се препоръчва да облечете рокля или официален костюм с пола или панталон. Дължината на роклята или полата трябва да е около коляното, а на панталона – до ходилото. За разлика от мъжете, които са ограничени в цветовата гама с тъмносиньо или черно, вие имате възможност да изберете цвят, който ви отива. Избягвайте обаче да подчертавате своя сексапил – тоалетът ви не бива да бъде впит в тялото или да е с прекалено дълбоко деколте. Целта е да демонстрирате самоувереност и авторитет, а не женственост. На официална вечеря също трябва да бъдете официално облечени. Ако сте поканени например на благотворителен бал и знаете, че там ще се танцува, тогава бихте могли да се спрете и на дълга рокля. Ако вечерята е официална и делова, тогава облечете рокля или костюм, но не този, с който ходите на работа. Съществува препоръчително правило за моделите на официалните рокли: колкото по-открита е роклята под кръста (например ако е до коляното), толкова по-закрита трябва да е от кръста нагоре. И обратното – дългите рокли обикновено са с по-изрязани деколтета или с открити рамене. Ако дрехата ви е с тънки презрамки или изобщо без презрамки, по-добре е да загърнете раменете си с ефирен шал.

Часът и мястото на коктейла определят облеклото

Получих покана за прием, на която не е посочен код за облеклото. Може би се предполага, че трябва да знам какъв е очакваният външен вид, но аз съм затруднена. В кои случаи как трябва да се обличат гостите? Вероятно има значение дали е вечер, сутрин или през деня, дали е коктейл на фирма за приятели или прием на посланик на чужда държава за официални лица и т.н.

А.В., София

Колкото по-официален е поводът, толкова по-официално трябва да е вашето облекло. Съществуват и някои неписани правила за случаите, в които сами трябва да съобразите външния си вид. Когато получите покана, прочетете я внимателно. На първо място, обърнете внимание на това кой ви кани – дали е фирма, длъжностно лице, представител на дипломатическия корпус или друг, и какъв е поводът за събитието – фирмен празник, прием в чест на някого, годишнина и т.н. Следващият важен детайл е видът на тържеството – дали е коктейл, прием, официална вечеря или обяд. И накрая, обърнете внимание на началния час и мястото на провеждане. Така вече ще имате достатъчно информация, която да ви ориентира какво облекло да изберете. Най-общо казано, за мероприятие, обявено за 18 или 19 часа, подходящо е по-официалното бизнес облекло. Това означава, че към всекидневния тоалет жените винаги могат да добавят един шал например, а мъжете да сложат вратовръзка, ако не носят такава на работното си място. Ако мероприятието е обявено за 20 часа, тогава мъжете са с тъмен костюм и вратовръзка, а жените – с рокля или костюм. Независимо от сезона и температурите препоръчително е жените да са с обувки, затворени отпред. Когато сте канени на делова закуска или обяд, подходящо е всекидневното бизнес облекло. И все пак не би

трябвало да изглеждате прекалено ежедневно – след като сте получили писмена покана, това само по себе си говори за мероприятие с по-официален характер. Мястото на провеждане на тържеството също има значение, защото вероятно не бихте си сложили смокинг на коктейл, организиран на голф игрище...

Дрехите за интервю зависят от стила на компанията

Кандидатствах за работа в банка в малък град. На интервюто моят костюм беше най-хубав в целия офис, може би два или три пъти по-скъп от този на интервюиращия. Питам се дали точно този факт е бил причина да не ме наемат?

Е.Р., Силистра

Един от най-лесните начини да направите добро впечатление и да допълните професионалния си имидж е като обмислите грижливо какво да облечете за предстоящото интервю. Правилният избор на облекло не гарантира, че ще получите работата, но със сигурност няма да е повод за отказ. Въпреки че вашите знания и компетентност са решаващи за решението на работодателя, външният ви вид е не по-малко важен. Универсалното правило е да се съобразите със стила на обличане в компанията, в която кандидатствате, което изисква предварително да се запознаете с него. Костюмът е най-подходящото облекло за интервю в по-консервативните браншове, какъвто е финансовият. Затова смятам, че вашият избор е бил правилен и отказът не е бил заради него – едва ли видът и цената на вашия костюм са повлияли върху преценката на интервюиращия. Правилата за облеклото при интервю почиват върху принципа „облечи се за работата,

която искаш, а не за тази, която имаш“. Позната е също поговорката „По дрехите посрещат, по ума изпращат“. Най-важното е да изглеждате спретнати и чисти.

За мъжете: косата трябва да е чиста, прическата – поддържана. Ако обичате аксесоарите, обмислете добре кои биха били подходящи. Вероятно се харесвате с гривна и обица, но има фирми, които изрично забраняват на служителите си от мъжки пол да носят такива накити. За да избегнете евентуални недоразумения или забележки от рода „ако започнете работа при нас, ще се наложи да сваляте обицата си през работно време...“, предварително преценете дали да не я свалите още преди интервюто. Обувките трябва да са задължително лъснати и в добро състояние. Оставете маратонките и джинсите за свободното си време. Забравете и за белите чорапи – те никога не подхождат на панталон, различен от анцуг. Чорапите трябва да са достатъчно дълги, така че когато седнете, да не се вижда окосмената част на крака. Вратовръзката е препоръчителна, но не и ако носите риза с къс ръкав.

Последната комбинация е запазена марка на пилотите. За да не сбъркате при избора на облекло, по-добре се облечете по-официално, отколкото супермодерно или по-неглиже. Ще имате самочувствие и увереност, ако носите дрехи, които ви харесват и с които ви е удобно.

За жените: прическата трябва да е подходяща – дългата коса изглежда по-добре, когато е прибрана. Гримът вече е стандарт, но винаги е дискретен. Силният грим е приемлив и подходящ към вечерно облекло. Същото важи за маникюра – не трябва да бие на очи. Лакът не е задължителен, но ако все пак сте с лак, избягвайте декоративния маникюр или крещящите цветове. Аксесоарите трябва да са с мярка – семпъл медальон, пръстен, обици и часовник са достатъчни. Висящите обици, големите пръстени и едрите колиета не са за работното място. В никакъв случай не бъдете боса независимо от температурата навън. Ако сте с пола, обърнете внимание на чорапогащника – не е подходящо да е фигурален или мрежест. Оставете въщи любимата раница, когато отивате на интервю – вземете си чанта. Особено внимание обърнете на обувките. Те трябва да са с идеално под-

държани токове и винаги лъснати. Избягвайте обувки с дебели подметки, защото те създават като цяло „тромав“ вид.

Независимо от модата в момента, много по-важно е полата ви да е с дължина, която отива на вашата фигура. Ниските жени трябва да са особено внимателни – полите под коляното или до глезена ги правят още по-ниски. Светлите блузи подчертават горната част на тялото, а със светлите панталони се обръща внимание на краката. Помислете коя част бихте предпочели да подчертаете.

С бизнес облеклото трябва да изглеждате възможно най-професионално независимо от възрастта ви. Избягвайте всичко, което ви придава „сладникав“ вид (панделки, дантели, блузи с изправени яки), защото то може да накара хората срещу вас да ви приемат несериозно.

Лъскавите дрехи не са подходящи за делови събития

Напоследък отново се върна модата на лъскавите дрехи и аксесоари – златни, сребърни. Все по-често виждам и пайети или блестящи камъчета по дрехите, чантите и обувките. Бизнес етикетът допуска ли този тип материји и украси да се носят на делови събития?

С.М., Бургас

Фирмената култура определя допустимото и недопустимото облекло на служителите в компаниите. На делови събития също не можете да отидете облечен както и да било, защото там сте поканени не заради самия вас, а във връзка със служебните ви задължения и представяте не просто себе си, а най-вече организацията, за която работите. Посредством дрехите си демонстрирате степента на ангажимента, отговорностите и задълженията си към фирмата, както и собственото си самочувствие.

Облеклото има значение за впечатлението, което оставяте у околните. Подходящото делово облекло кара хората да възприемат по-сериозно личността и идеите на човека, както и да им гласуват повече доверие. Ако дрехите не са съобразени с обстановката и се натрапват по някакъв начин, тогава именно те привличат вниманието, а не този, който ги носи. А това със сигурност вреди на професионалния имидж.

Ето защо лъскавите дрехи и аксесоари са крайно неподходящи за делови събития. Лъскавите чанти, обувки и колани също нямат място във всекидневния делови гардероб. По-големи златни или сребърни бижута, както и дрехи с дискретни пайети се допускат само като част от вечерния делови тоалет. Така облечена, жената може да отиде на коктейл или на прием, но не и на делова вечеря.

Каква е допустимата дължина за дамския маникюр

Винаги съм носила ноктите си къси, защото са много меки и чупливи, не слагам и лак за нокти. Новата ми работа обаче включва често ходене по официални вечери и коктейли. Забелязах, че повечето колежки имат изискан маникюр, замислих се какво да правя с моя. Има процедури, които позволяват удължаване на нокътя, поставяне на изкуствени и т.н. Искам да разбера каква е допустимата дължина за дамския маникюр. Освен, че трябва да подхождат на тоалета, има ли подходящи и неподходящи цветове? Каква е подходящата дължина на ноктите на деловия мъж?

В.К., Благоевград

Професионалното присъствие на мъже и жени включва грижа за външния им вид. Детайл от външния вид на всеки

човек, на който трябва да се обърне необходимото внимание – това са ръцете, защото те са на показ непрекъснато. С тях се ръкуваме, държим ги на масата по време на преговори, работим на компютъра, пишем и се храним. Дали ръцете са малки или големи, с къси или дълги пръсти не прави такава впечатление на околните, както това дали са с поддържан маникюр. В бизнес среда за мъже под „поддържан“ маникюр се разбират чисти и късо изрязани нокти на всички пръсти, включително и на най-малките. За жените дългият маникюр е запазена марка за представителките на шоу бизнеса и някои други професии, но не и в деловите среди. За неподходящ маникюр в бизнес средите се приема и декоративният с различните цветчета, камъчета и т.н. Също така силните, т.е. крещящите цветове са неприемливи – това включва черно, ярко червено, синьо, зелено и др. Лакът не е задължителен, но е задължително ноктите да са почистени и добре оформени, като дължината им остава къса до средна. Ако все пак решите да носите лак, добре седят безцветните, както и светлите тонове. Цветът на лака преди години се е съобразявал с този на червилото, но това вече не е валидно. Същото важи и за тоалета. Ако три пъти в седмицата ви се наложи да ходите на служебни мероприятия след работно време, вероятно няма да имате достатъчно време да сменяте цвета на лака според дрехите ви. И тъй като ръцете най-много се забелязват, ограничете количеството пръстени и гривни и съобразявайте големината им с професията си, вместо с модата.

Бялото облекло не е подходящо за конференция

Преди седмица ходих на голяма браншова конференция, която се проведе в луксозен хотел. Беше сериозно събитие – освен български, имаше и чуждестранни лектори. Направи ми впечатление една от участничките – беше с бяла пола и се открояваше сред останалите. Аз лично се изненадах. Подходящ ли е белият цвят на облеклото за такъв тип събития?

С.С., София

Когато отиваме на мероприятия, свързани с работата ни, винаги трябва да се обличаме делово, без значение дали става дума за конференция, семинар или командировка. Целта, поводът, часът и мястото са допълнителните критерии, които помагат за правилния избор. За съжаление, доста хора погрешно смятат, че биха могли да си позволяват по-ежедневно облекло, когато не са в офиса. Всъщност деловите събития също са служебни ангажименти. На тях всички ние представяме не само себе си, но и фирмата, за която работим. Ето защо, ако в офиса си ходите с костюм, на конференция или в командировка също отидете с костюм, а не със спортен панталон и пуловер. Всъщност дори ако обикновено ходите на работа облечен по-спортно, добре е да изберете от гардероба си нещо по-делово, когато отивате на конференция. В бизнеса се смята, че трябва да се избягва всичко (като се започне от прическата и се премине през аксесоарите и дрехите), което бие на очи. Иначе хората ще се концентрират върху странностите във външния ви вид, вместо да слушат какво говорите.

В конкретния случай самият факт, че участничката в браншовото събитие се е откроявала сред другите, говори, че е била неподходящо облечена. Белият цвят за пола, рокля или костюм по принцип не се препоръчва за всекидневно бизнес облекло. Белите поли са подходящи за следобеден ан-

глейски чай, за официални лични поводи, но не и за делови мероприятия. Същото важи и за белите обувки – те стават за сватба, но не и за офиса.

Съобразете облеклото си с вида на околните

Обичам белия цвят и почти винаги ходя облечена в бяло. От началото на този месец започнах работа в офис на доста голяма фирма. Колегите не спазват никакъв точно определен дрес код, но други бели врани като мен няма. Може би си внушавам, но ми се струва, че ме гледат странно заради бялото ми облекло. Според вас нарушавам ли някаква норма на бизнес етикетата?

Е. К., София

Повечето фирми вече имат въведен дрес код, съобразен със сферата на дейност и клиентите, с които служителите общуват всекидневно. Когато обаче такъв няма, както е във вашата компания, е нормално човек да се чувства несигурен, особено в първите дни и седмици там. Основното правило: обличайте се така, че на хората да им е приятно вашето присъствие. Това ще помогне да постигнете добри резултати в работата.

По принцип в делова среда човек не бива да прави впечатление с външния си вид. Ако вие зашеметявате вашите клиенти, смущавате шефа си или привличате учудените погледи на колегите си, може би облеклото ви не е подходящо за мястото, на което работите. Много хора също като вас имат изразени предпочитания към определени цветове. Дали се обличате само в черно, бяло или предпочитате

да комбинирате всички нюанси на лилавото в своя тоалет е без значение. Важното е, че с това облекло се отличавате от заобикалящата ви среда, което го прави неподходящо за нея. При липсата на точно определен дрес код най-добре е да се придържате към общоприетото облекло във фирмата. Загледайте се как са облечени останалите ви колеги. Не е необходимо да повтаряте стила им едно към едно – противно на вашия собствен вкус, – но е добре все пак поне донякъде да се опитате да адаптирате гардероба си. Тогава със сигурност много по-бързо ще се впишете в екипа, отколкото ако упорито се придържате единствено към своите предпочитания.

Подгответе няколко тоалета за делови уикенд с партньори

Налага ми се да придружа съпруга си на делови уикенд с партньорите му. Всеки от тях ще е придружен от съпруга или съпругата си. Затруднена съм в избора на подходящо облекло.

Л.Д., София

Изборът на подходящо облекло зависи от няколко фактора: страната, града, мястото, на което ще бъдете, сезона и климата, повода и часа. Във вашия случай е необходимо да се съобразите и с програмата, подготвена за деловия уикенд. Най-добре подгответе няколко различни тоалета, които да сменяте в зависимост от случая. Най-общо за свободното време през деня можете да изберете рокля или блуза с пола или панталон, или пък спортен костюм с панталон. Дължината му може да е до коленете или 7/8. Блузата може да е с къс или дълъг ръкав, но в никакъв случай от прозрачна материя или с дълбоко деколте. Чантата подберете така,

че да подхожда на стила и цвета на облеклото. Тя може да е с различен цвят, докато обувките трябва да са съчетани с панталона или роклята. Ако се спрете на един цвят обувки и чанта, знайте, че модата сега поощрява по цвят те да контрастират на облеклото. Бижутата за дневното облекло трябва да са дискретни, семпли и най-важното – малко. Може и изобщо да отсъстват. Ако обичате и носите шапки, изберете такава, която като стил и цвят е в тон с облеклото ви. В случай че са предвидени спортни мероприятия (тенис, голф и др.), в които смятате и вие да участвате, тогава се очаква да бъдете в подходящо облекло. За спортни занимания не се предвижда носенето на бижута. Бизнес етикетът съветва да не се използват басейни и сауни заедно с делови партньори или – както е във вашия случай – със съпругите на партньорите на мъжа ви. За вечеря заложете на малко по-официално облекло. Подходящи са по-елегантните рокли, както и костюмът с панталон, когато става дума за уикенд. Коктейлите по принцип изискват стилно облекло, но можете да отидете и с дневния си тоалет, като добавите подходящи аксесоари (например шал, бижута). В случаите, когато е предвидено чаено парти, тоалетът трябва да е елегантен, но не официален.

На делова среща вратовръзката е задължителна

Част от моите задължения е участието в различни срещи, включително в чужбина, които обикновено са работни на експертно ниво и продължават до около 18 часа. Въпросът ми е какво облекло да предпочета. Някои колеги ходят с тъмен костюм още от сутринта. Има и такива, които пък идват само по риза. Трябва ли обезателно да нося костюм? Ако да, светъл или тъмен? Мога ли да си позволя комбинация от сако и панталон вместо костюм? А има ли разлика в изискванията за облеклото, ако на срещата присъства и заместник-министър?

М.Б., София

Външният вид говори за това какъв е човекът и какво иска да постигне. Ако имате спретнат, чист и елегантен външен вид, със сигурност хората, с които се срещате, ще искат да разберат какво можете да предложите и „отвътре“. Препоръчително е всекидневното бизнес облекло на експерт за среща със заместник-министър да бъде костюм с риза и вратовръзка. Цветът на костюма може да е светъл, допустими са и райета, а материята трябва да е съобразена със сезона. Според правилата на бизнес етикета тъмните костюми се носят повече като вечерно облекло. През деня те са задължителни само за хора, заемащи високи постове. Ако рангът на присъстващите на срещата не е по-висок от вашия, вие като експерт можете да носите също панталон с подходящо сако. Не забравяйте обаче да сложите вратовръзка. По принцип към риза с къси ръкави не се носи вратовръзка, но в случая вие няма да сваляте сакото си и ръкавите няма да се виждат. Явяването на среща само по риза няма да направи добро впечатление, затова го избягвайте, още по-малко, ако ризата е с къси ръкави. Когато отивате на среща в чужбина, информирайте се предварително за допустимото облекло в

съответната страна. Ако не успеете, помнете едно от важните правила в бизнес етикета – по-добре е вие да сте по-официално облечен от останалите, отколкото те от вас.

Риза с къс ръкав се носи без вратовръзка

Допустимо ли е мъжете да слагат вратовръзка на риза с къс ръкав и без сако? В кои случаи се допуска сако да се свали и в кои то е задължително, независимо от температурите? Бизнес етикетът допуска ли жените или мъжете да ходят боси със сандали или чехли през лятото?

Т.Р., Велико Търново

Вкорпоративния свят ризите с къси ръкави се приемат за неподходящи към костюм. По принцип към тях не се носи вратовръзка. Сакото може да се свали в офиса, но мъжът би трябвало да е винаги с него по време на среща. На делови обеда и вечери въпросът със или без сако се решава от домакина – ако той свали сакото си, гостите могат да го последват. Смята се за лош вкус, ако инициативата дойде от друг присъстващ. Деловата култура на всяка фирма определя дали служителите ѝ задължително да носят сако. Ако има такова изискване, метеорологичните условия със сигурност не са фактор, който може да го промени. Единствено материите на костюмите се съобразяват с времето. През лятото е допустимо те да са светли, но не и бели.

В света на бизнеса не се приема да се носят чехли и сандали на бос крак през лятото – дори ако са с модерен дизайн. Това важи както за мъжете, така и за жените. Смята се, че пръстите на краката не трябва да се виждат. Жените могат да носят обувки с изрязани пети.

Папийонката не е всекидневен аксесоар

Трябва ли непременно да се носи вратовръзка към костюм? Аз например харесвам папийонките, но се страхувам, че ще изглеждам смешен, ако изляза с папийонка. В същото време по телевизията често виждам някои известни личности, които винаги са с папийонка вместо с вратовръзка. Не знам дали си я слагат само когато имат телевизионни изяви, или по принцип си ходят така. Кога се носи папийонка и кога вратовръзка? При избора имат ли значение останалите части на облеклото?

М.Ж., Сливен

Смята се, че вратовръзката е единствената изразителна украса на костюма, с която мъжете демонстрират своя индивидуален стил. Освен това тя оптически увеличава височината и в същото време намалява ширината на мъжкото тяло.

На официални мероприятия – коктейли, приеми, обеди и вечери, е препоръчително, дори задължително да се носи вратовръзка. Добре е да се съобразяват цветовете и мотивите, защото не е много подходящо да се явите с яркожълта вратовръзка с Туити на официална вечеря. Значително по-официален и сериозен външен вид ще имате, ако вечер изберете тъмна вратовръзка с по-небиещ на очи десен.

В деловия свят класически папийонки се носят към строго официално облекло, какъвто е смокингът. Черна папийонка може да се сложи и към строго официален черен костюм, който обезателно е с жилетка. Иначе със смокинг могат да се носят и вратовръзки. Те обаче не са обикновени, а т.нар. Black tie. Ще ги познаете по долния им край, който е много по-заоблен от този на обикновените вратовръзки и, разбира се, по това, че на етикета пише Black tie.

Папийонка не може да се носи с обикновена риза. За да изглежда този аксесоар на място и добре, необходимо е яката на ризата да бъде подходяща – т.нар. яка „ушички“. Имайки предвид, че този тип ризи са в строго официалния гардероб на мъжете, те обикновено са бели. Да, има мъже, които носят ежедневно папийонки. Тези папийонки са разноцветни и се комбинират също с цветни ризи. Смята се, че този начин на обличане приковава вниманието на събеседника и се помни. Много рядко ще видите обаче представители на бизнеса с папийонки към ежедневни костюми през деня. Ето защо ви препоръчвам и вие засега да ги оставите в гардероба си.

Добрият стил личи без етикет

Много мъже запазват етикетите върху ръкавите на саката си, особено когато дрехата е от известен дизайнер. Смятат за много шик да демонстрират този факт. В крайна сметка тези етикети трябва ли да се махат? Не е ли снобско и смешно да се оставят?

Г.П., София

По принцип производителите оставят лепенка, етикет или друго обозначение на видно място върху всички стоки, за да се идентифицират и да привлекат вниманието на купувача. Дрехите не правят изключение. Например в голям магазин, където са представени повече марки, именно тези етикети улесняват клиентите да открият предпочитаната от тях. Естествено, те са и за реклама, но със сигурност никой дизайнер не очаква, че купувачите ще ги оставят на ръкавите на саката си и по този начин ще продължават да ги рекламират, докато дрехата се износи. Оставяйки етикета на ръкава, собственикът на самото очевидно афишира и цената

му, което не е проява на добър вкус. Всъщност наистина скъпите дизайнерски облекла и аксесоари не натрапват етикети с марката си. Те присъстват с качеството си. За съжаление хората парадират с дизайнерския произход не само на дрехите си. Много разпространен пример в това отношение са етикетите върху кристалните чаши, които някои дори мият изключително внимателно, за да не повредят или отлепят. Друг пример са слънчевите очила. Често от тях не се махат не само лепенките с името на производителя, но и такива, които удостоверяват, че стъклата притежават определени свойства – обикновено изискване на някакъв стандарт. Добрият стил е дискретен и няма нужда от шум и показност. Ако все още не сте го изградили, не е необходимо да афиширате, че сте в процес на търсенето му. Ако вече го имате, бъдете уверени, че това личи. Без етикет.

Късият панталон няма място в офиса

Доколко гардероба на съвременната делова жена толерира свобода в цветовете през лятото? Как възприемате навлизането на панталоните до коляното в офиса? Допустими ли са сандалите като част от деловия стил?

Р.П., София

Ако работите в корпоративния свят и сте на високо ниво в йерархията, моят съвет е да се постараете да запазите професионалния си външен вид дори през лятото. Безспорно този сезон предразполага към разнообразие както в цветовата гама, така и в материите. Но наситените и крещящи цветове обикновено привличат вниманието върху дрехата, а не върху личността. За летните костюми са подходящи светлите тонове. Колкото повече части от тялото са на показ,

толкова по-небрежно и лековато ще изглеждате. Затова ако носите потници, не си сваляйте сакото в офиса. По-подходящи са блузите от непрозрачни материи с малки или къси ръкави. Панталоните до коляното са предпочитано облекло за свободното време, както и панталоните тип седем осми. Прието е деловата жена да носи пола или дълъг панталон. В бизнес средите сандалите са неприемливи, както и чехлите. Обувките не се носят на бос крак. Те могат да бъдат без пети, но е препоръчително да са със затворени пръсти. Цветовете на обувките и чантите също могат да бъдат в по-светла гама, но не бели. През лятото не е без значение и парфюмът, който ползвате. Неслучайно на пазара се предлагат по-леки летни аромати. При високите температури силните и тежки миризми стават още по-силни.

Блузите без ръкави са табу в банките

Неотдавна реших да тегля ипотечен кредит от голяма банка. Попаднах на служителка, която изглеждаше като фолк певица – с огромно деколте, къса пола и по чехли. Помислих си, че човек с такъв вид едва ли разбира достатъчно от банкови заеми и се отказах. Сега се налага да търся друга банка или поне друг служител на същата. Няма ли някакви правила за облеклото в банките?

О.Г., Бургас

Последното, което може да се очаква от специалист в областта на финансите, е да бъде небрежен към вашите проблеми, да не цени времето и да е облечен така, сякаш отива за риба или във фитнес залата. Напълно разбирам притеснението ви. И аз бих се замислила дали да си открия сметка или да ипотекирам имота си в банка, в която мъжете

идват на работа със спортни панталони и блузи с къс ръкав, три копчета и якичка, а жените са по потници или с летни рокли с дълбоки деколтета. За някои професии се изисква определен вид облекло – професията на банкера е една от тях. Мъжете трябва да носят костюм с риза и вратовръзка и идеално лъснати и поддържани обувки. Сакото на костюма може да се свали в офиса и служителите да останат по риза. Ако това се прави, ризата трябва да е с дълъг ръкав. Европейският бизнес етикет не допуска да се носи вратовръзка към риза с къс ръкав. Вярно е, че в някои страни и култури това се приема, но те са извън нашия континент. Обувките не бива да са чехли или сандали. Жените също трябва да са със сако и пола или панталон с нормална дължина. През лятото могат да стоят в офиса без сака, но не по потници или вталени или дантелени блузки, през които се вижда бельото им. Блузите трябва да са поне с къси ръкави, а деколтетата – прилични. В банковия офис няма място за рокли, предвидени за отпуската на морето, както като цветове, така и като модели. Сандалите и чехлите също трябва да се избягват в работно време. Пластмасовите бижута, големите обици, гривните на глезените и сламените чанти определено са неподходящи аксесоари за банковите служителки.

В деловия свят не се носят чорапогащници с ръб

Присъствах на коктейл в чуждестранно посолство в София. Направи ми впечатление, че имаше жени с чорапогащници с ръб. Изненадах се, защото мислех, че този тип чорапи вече са излезли от употреба. Бихте ли обяснили има ли видове събития, на които задължително трябва да се носи чорапогащник с ръб? А има ли ситуации, когато ръбът на чорапите се смята по-скоро за неподходящ?

И.С., София

Чорапогащникът е задължителна част от дамското делово и официално облекло. Не всеки чорапогащник обаче е подходящ за бизнес или официални поводи. При избора не бива да се ръководите от модата в момента. Модерните дрехи, които не са съобразени с мястото и случая, заради който ги обличате, говорят за проява на лош вкус и неуважение към институцията или домакините.

В този смисъл неподходящо би било да се носят шарени, фигурални, мрежести чорапогащници или такива с ръб в работна среда или на официално събитие. Те могат да се обуват през свободното време, когато се ходи на бар или клуб. За делова обстановка или официални мероприятия, каквото в случая е коктейлът, са подходящи единствено най-фините едноцветни бежови, тъмносиви или черни чорапогащници. Важно е цветът на чорапогащника и на обувките да се съчетава добре с цвета на долната част на тоалета. Това е и лесен начин жената да изглежда по-слаба и по-висока. Пример за това е черна пола или рокля в комбинация с графитено черен чорапогащник и черни обувки.

Най-сигурният избор за мъжете е едноцветни чорапи, които да свързват оптически панталона с обувките. Добре облеченият мъж постига преливаща се връзка между чорап и панталон. Нежелателно е да се вижда гол и окосмен крак

в седнало положение, затова чорапите трябва да имат необходимата дължина. Белите чорапи нямат място в деловото всекидневие. Те са подходящи само към спортно облекло.

В офиса не се носи шапка

Неотдавна в нашата фирма назначиха нова асистентка на изпълнителния директор – млада и симпатична, с дълга плитка. Тя обаче постоянно носи шапка – тип бейзболна, с козирка. В този си вид тя посреща не само нас – служителите, когато отиваме при началника ѝ, но и гости и партньори за официални срещи. Забелязвам съм, че директорът се притеснява от това, но не казва нищо, вероятно за да не я обиди. Според бизнес етикета нормално ли е в офиса да се стои с шапка? И по какъв начин директорът би могъл да направи забележка на секретарката си?

С.П., Хасково

Повечето служители не отделят необходимото внимание на външния си вид и много грешат. За съжаление рядко си даваме сметка, че именно това е причина да не ни взимат насериозно или да ни пропуснат при повишение.

Правилата на бизнес етикета (а и на социалния етикет) относно носенето на шапки са съвсем ясни – в затворено помещение шапката се сваля. Изключение се прави за подходящи шапки към тоалета на жената по време на събития и мероприятия от социален характер през деня, т.е. до 18 часа.

В офиса изключения няма – там не се носи шапка. Във вашия случай има вероятност новата ви колежка да не е наясно с правилата за облеклото във фирмата ви или просто да не ги зачита. Директорът ви трябва лично да повдигне въпроса, независимо от неудобството. Нека да започне с това,

че забелязва нейните усилия да върши съвестно работата си. След това да обясни, че смята носенето на спортна шапка в офиса за неподходящо – вероятно колегите и посетителите във фирмата ще си създадат погрешно впечатление за работата ѝ, а и за нея самата, виждайки я в този вид на работното ѝ място. На следващия ден вашата колежка със сигурност няма да стои с шапка в офиса.

Ако имате и други колеги, които под една или друга форма не обръщат достатъчно внимание на външния си вид, тогава е най-добре да въведете в компанията си код на облеклото.

Шапката се сваля в затворено помещение

Една от бизнес партньорките ни постоянно носи шапка и не я сваля дори когато разговаряме в офиса ни. Последния път бяхме на ресторант и там тя също остана с шапка. Какви са правилата според бизнес етикета и етикета въобще за носене на шапки от жени?

М.С., Пловдив

До средата на миналия век правилата на добрия тон изисквали джентълмените и дамите да не излизат на улицата без шапка, като джентълменът е трябвало непременно да сваля своята при поздрав на улицата или влизайки в затворено помещение. За жените шапката е била и важен моден аксесоар. По това време те не са я сваляли в ресторанта, в църквата, в театъра, дори и на гости. Едно от правилата в английския етикет гласяло, че „жените носят шапките си до 18 часа вечер“, след което трябва да ги свалят.